

Sociological Analysis of Live Music Cafés in Malatya

Mehmet Serkan Çakır¹

¹: The Inonu University, The Faculty of Fine Arts and Design, The Department of Music, Malatya, serkan.cakir@inonu.edu.tr.
DOI: <http://dx.doi.org/10.16950/iustd.87769>

Abstract

Malatya has a wide range of music from the musical point of view since it is geographically located in Eastern Anatolia and the region, which has a rich musical structure. The musical preferences of live music venues in Malatya, having a university with about 40,000 students, have begun to change with the arrival of students for education from different cultural backgrounds. In this study, it was aimed to analyze the socio-cultural structures of cafés making live music in Malatya (n = 7). The research was based on a pattern of cultural analysis from qualitative research methods. In the study, the data were presented based on two basic facts. In the first part, by studying the concept of 'culture', the social, geographical and economic elements forming it and its effect on the music structure which is a product of this interaction were examined. In the second part of the study, the functioning styles of the live music cafés in the center of Malatya were investigated by chatting with the café operators and musicians through question and answer and observation methods; what the product resulting from the triangle of business, musician, customers is was analyzed, and how, both culturally and geographically, the location and customer profile as well as the city affect and shape this business product emerging directly or indirectly was revealed. As a result, it was concluded that most cafés make live music to attract customers and that the vast majority of musicians performing live music are university students. Folk music and Turkish pop music were found to be mostly preferred in these places and the musicians were reported to work for lower costs because of the large number of musicians but small number of cafés on the market.

Key Words: Malatya, Culture, Live Music, Cafe, Customer group, Business

Suggested Citation

Çakır, M.S. (2016). Sociological Analysis of Live Music Cafés in Malatya. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 6(14). 1-12. DOI: 10.16950/iustd.87769

Extended Abstract

Introduction

While the concepts of society and culture are analyzed in the historical process, it is seen all kinds of artistic products executed by the societies emerge without being independent from society and the activities emerged from the community also shaped the society indirectly within the process. Musical works in works of art are maybe the most obvious component where the people can express their emotions and thoughts perceptibly. It should not be ruled out that this component is affected by the different societies as well as it emerges as the joint product of society. While this relation is examined, there is thought each kind of emerged artistic materials reveal the different activities and all of these materials present the concept of culture.

The venue where the music is made is the environment of live performance. This live performance delivered also creates an identity for the venue with visual elements. The audience came to listen to the live music with their selection, the musician with performance and different preferences for the venue and the business manager with business methods which are different from each other adds meaning to the venue (Metin, 2006:2).

The works of art created by the society maintain their vitality unless the cultural degeneration exists and also, they are either maintained or consumed by the society. In this context, while the musical products are examined, there is seen that the artists creating the artistic events are getting the materials that they are fed from the society and they edit them with their own feelings and thoughts and represent to the society after then. The formation of a certain sector in this production- consumption process is an inevitable result. The artistic activities emerging in this sector are transmitted to listeners and audience in television, radio, cd and internet environments and this audience unilaterally interact in a passive position. On the other hand, another

presentation type of artistic activities is presenting to the audience by making the live music. It is thought that the live music venues almost in each city are functioning as a bridge with the music works between the listeners and in another sense, the live music venues also constitute the environment of consumption as a result of the fact the audience create the position of the customer and they direct and affect the musical activities indirectly.

Today's popular culture makes itself feel more progressively with information and communication technologies constantly evolving in daily life. Popular culture is discussed in the most general sense as "the cultural characteristics which are produced and lost swiftly, which do not have the claim of Historical significance, depth or continuity, which is owned by the average people who do not carry the elitism feature" (Erdogan, 2013:9)

The amount and range of music venues are not at countable level. The cities and even some rural settlements have the venues where the popular music is performed regularly (Güren, 2013: 33).

Method

This research is; a qualitative study and it was created in the culture analysis model. The purpose in studies towards cultural analysis is the definition and interpretation of a particular group's culture. This definition is generally performed within the framework of concepts, processes and perceptions that are incident to the culture that will be examined. Thus, written and oral language, behavior patterns used by the participants included in the survey and their experiences they share emerge as the areas that a research can focus on (Yıldırım, 2011:70). The essential in ethnographic studies is contacting with group members directly. In this context, ethnographic surveys are the qualitative field surveys (Baş, Akturan, 2013: 42). In the context of this pattern; the locations, physical conditions and musical activities

Sociological Analysis of Live Music Cafés in Malatya

of cafes which make live music in Malatya were tried to be explained. The target population of the study consists of 12 cafes which operate by making live music in Malatya. The way of sampling has not been used additionally as a result of the fact there was reached to all of the population.

In the research; there was reached to the cafes where the live music is performed, the physical conditions and locations of these cafes were observed, the facts that the research will be based on were determined by interviewing the owner of enterprise and musicians.

Conclusion

Consequently, the musical materials formed as a result of the combining of the cultural elements are fronting us as fancy of music in the cafes which are making the live music and fronting us as commercial enterprise and the opinion is put forth that the cultural interactions and similarities of the students coming from different, but geographically close cities and constituting the vast majority of customer volume are common.

It is seen that music works which are artistic products are used as consumption material in any way in venues analyzed in the triangle of enterprise, musician, customer volume and music works feed all the elements in this triangle materially and morally. It is thought that they complete each other generally in a sense as rings of the production-consumption chain and this process will continue uninterruptedly

Discussion

No matter where the city is in the world, when the structure of a city is examined in musical context, almost in everywhere, it is not thought the socio-economic structure of the city will not be different from its cultural structure which emerged as a result of geographical location. While the cafes located at the center of Malatya which make live music are examined, we can generally front the fact that the operators maintain their life in the framework of their commercial concerns and the customer mass is the component that feeds this life. The customer mass generally consists of young population and university students mostly. The fact which is seen that the business strategy where the customer satisfaction is prioritized determines the styles of music made in these venues, the decor of these venues and even the menu presented for the consumption of customers. While the music made in live music venues are examined, we meet the style of Folk music and Turkish Pop Music predominantly in most of venues either because of the location, cultural structure of the city or because of the fact the students are who came to the city of Malatya from the near cities have the similar cultures. The vast majority of musicians working in these venues are university students. This fact originates because of some reasons as; the musicians are not very satisfied with the fee quantitatively, the food and drinks are not sold with expensive prices in venues, the venues are the enterprise which has the quality of cafe and there are a lot of musicians in the city although there are very few venues in the city.

Malatya’da Canlı Müzik Yapılan Kafelerin Sosyolojik Analizi

M. Serkan Çakır¹

¹: İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Müzik Bölümü,
Malatya, serkan.cakir@inonu.edu.tr.
DOI: <http://dx.doi.org/10.16950/iustd.87769>

Özet

Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Malatya, bölgenin zengin bir müzik yapısına sahip olmasından dolayı müzikal açıdan geniş bir müzik yelpazesine sahiptir. Malatya’da yaklaşık 40000 nüfuslu bir üniversitenin olması ve her bölgeden farklı kültürlere sahip öğrencilerin eğitim için şehre gelmesiyle Malatya ilinde canlı müzik yapan mekânların müziksel tercihleri de değişmeye başlamıştır. Bu çalışmada, Malatya’da canlı müzik yapılan kafelerin (n=7); sosyo-kültürel yapılarının analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden kültür analizi deseniyle oluşturulmuştur. Çalışmada, iki temel olgu üzerinde bilgiler sunulmuştur. İlk kısımda, kültür kavramından yola çıkılarak kültür kavramını oluşturan sosyal, coğrafi, ekonomik unsurları ve bu etkileşimin bir ürünü olan müzik yapısı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmanın ikinci kısmında, Malatya merkezde bulunan canlı müzik yapan kafeler, işletmeci ve müzisyenlerle; görüşme formu ve gözlem teknikleri ile söz konusu kafelerin işleyiş şekilleri incelenerek işletme, müzisyen, müşteri üçgeninde ortaya çıkan ürünün ne olduğu araştırılmış ve bu ürünün gerek konum gerek müşteri kitlesi ve şehrin hem kültürel hem coğrafi olarak doğrudan ya da dolaylı bir şekilde ortaya çıkan işletme ürününü ne şekilde etkilediği, şekillendirdiği ortaya çıkarılmıştır. Çalışma sonucunda; Kafelerin büyük bir çoğunluğu müşteri çekmek için canlı müzik yapmakta, canlı müzik yapan müzisyenlerin çoğunluğunu Üniversite öğrencileri oluşturmakta, bu mekânlarda genellikle halk müziği ve Türkçe Pop Müziği tercih edilmekte, müzisyenlerin müzisyen sayısının fazla olması ve kafe sayısının az olmasından dolayı düşük bir ücretle çalıştığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Malatya, Kültür, Canlı Müzik, Kafe, Müşteri kitlesi, İşletme

Suggested Citation

Çakır, M.S. (2016). Malatya’da Canlı Müzik Yapılan Kafelerin Sosyolojik Analizi. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 6(14), 1-13. DOI: 10.16950/iustd.87769

1. GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde toplum ve kültür kavramları incelendiğinde, toplumların ortaya koyduğu her türden sanatsal ürünün toplumdaki bağımsız olmadan ortaya çıktığı görülmekte olup süreç içerisinde toplum tarafından ortaya çıkan etkinliklerin yine toplumu dolaylı olarak şekillendirdiği görülmektedir. Sanat yapıtları içerisinde müzik yapıtları insanların beklide somut olarak duygu ve düşüncelerini ortaya koyabildikleri en belirgin unsurdur. Bu unsurun, toplumun ortak ürünü olarak ortaya çıktığı gibi farklı toplumlardan etkilendiği de göz ardı edilmemelidir. Bu ilişki incelendiğinde, ortaya çıkan sanatsal her türlü malzemenin farklı etkinlikleri ortaya çıkardığı ve bu malzemelerin tümünün ise kültür kavramını ortaya koyduğu düşünülmektedir. Kültür kavramı incelendiğinde toplumların birbirleriyle etkileşimi ve bu etkileşimi etkileyen coğrafi, ekonomik, sosyal etkinlikler ürünü olarak karşımıza çıkmakta ve toplumların birbiriyle etkileşimi sonucunda oluştuğu düşünülmektedir. Günay (2006:98); kültür ve müzik kültürü kavramlarını aşağıdaki biçimde ifade etmiştir:

“Kültür, kendisini var eden değişkenlerin (kurumların) genellenmiş soyut terimidir. Bu durum kültürün en az kendisini oluşturan değişkenlerin sayısı kadar birbirinden az çok farklı açılardan tanımlarının yapılabileceğini göstermektedir. Müzik kültürü, toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun, genel kültürünün yanında kazandığı müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile müzik ortamlarında geçerli ahlak kuralları, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür.

Müziğin yapıldığı yer olarak mekân, canlı performans ortamıdır. Sergilenen bu canlı performans da görsel unsurlarla beraber mekânı kimliklendirir. Canlı müziği dinlemeye gelen izler kitle seçimiyle performans sergileyen ve farklı mekân tercihleriyle müzisyen ve birbirinden değişik işletme yöntemleriyle işletmecisi mekâna anlam kazandırır (Metin, 2006:2).

Günümüz popüler kültürü, günlük yaşam içerisinde sürekli gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile kendisini gittikçe daha da fazla hissettirmektedir. Popüler kültür, “En genel anlamıyla hızlı üretilen ve hızlı kaybolan, tarihsel önem, derinlik ya da süreklilik iddiası olmayan, elitlik özelliği taşımayan ortalama insanların sahip olduğu kültürel özellikler olarak ele alınmaktadır (Erdoğan, 2013:9)

Müzik mekânlarının miktarı ve çeşitliliği sayılabilecek düzeyde değildir. Şehirler ve hatta kimi kırsal yerleşimler, popüler müziğin düzenli olarak icra edildiği mekanlara sahiptirler (Güren, 2013:33).

Toplum tarafından üretilen sanat ürünleri, kültürel yozlaşma olmadığı sürece canlılığını korumakta olup yine toplum tarafından hem beslenip hem de tüketilmektedir. Bu bağlamda müzikal ürünler incelendiğinde, sanatsal etkinlikler üreten sanatçıların beslendiği malzemeleri toplumdaki alıp kendi duygu ve düşünceleriyle yordamlayarak yine topluma sunmaktadır. Bu üretim tüketim süreci içerisinde belli bir sektör oluşması kaçınılmaz bir sonuçtur. Bu sektörde ortaya çıkan sanatsal etkinlikler, televizyon, radyo, cd ve internet ortamlarında dinler, izler kitleye ulaştırılmakta ve bu kitle pasif bir konumda tek taraflı etkileşim kurmaktadır. Diğer yandan sanatsal etkinliklerin bir diğer sunulma şekli ise canlı müzik yapılarak dinleyici kitleye sunulma şeklindedir. Hemen her şehirde bulunan canlı müzik mekânları müzik yapıtlarıyla dinleyiciler arasında köprü işlevi görmekte olup bir diğer anlamda dinler kitlenin müşteri pozisyonu oluşturmasıyla ve müziksel etkinlikleri dolaylı olarak yönlendirip etkilemesiyle tüketim ortamını da oluşturmaktadır olduğu düşünülmektedir.

Mekân

Canlı müziklerin yapıldığı kafeler, buldukları alanda bir yer işgal ederler. Bu her bir yer mekân olarak adlandırılır. Günlü (2013:22); mekânı şu şekilde açıklamıştır.

Sociological Analysis of Live Music Cafés in Malatya

İnsanoğlunun mekâna olan ihtiyacı onun korunma içgüdüsünden ortaya çıkmıştır. Mekân, canlı varlığın korunma içgüdüsünün, temelde canlıyı çevreden ayırma işlemidir, yani bir yalıttır. Mekân, hem özel bir kavram olarak hem de mimari bir kavram olarak, en geniş çerçeve ile insanı çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli olan boşluk ve sınırları gözlemciler tarafından algılanabilen uzay parçasını yani canlıyı içine alan, onu evrensel boşluktan ayıran bir bölgeyi/alani belirtmektedir.

Sosyal mekânsallık olarak ele alınan mekânsal formlar, sosyal eylemlerin ve sosyal süreçlerin bütünleşmiş parçalarıdır. Bu görüşten yola çıkarak mekân, sosyal mekân ya da sosyal mekânsallık olarak algılanır. Mekânsallık, temel insancıl ve sosyal boyut olarak ya da bir sosyal kategori olarak tanımlanmalıdır (Aydın, 2009:81)

Toplumsal mekân, hem geçmiş eylemlerin ürünü hem de gelecek faaliyetlerin oluşmasına olanak sağlayandır. Hem eylem alanı hem de eylemin temelini oluşturandır (Turan, 2011:7).

Mekân ve Müzik

Kentleşmeyle beraber serbest zamanın değerlendirilmesi de daha farklı boyutlarda ilerleyerek yeni mekânların yaratılmasını, mekânsal çeşitliliklerin artmasını zorunlu kılar ve farklı mekan bölümlenmelerine, yani mekânsallaşmalara yol açar. Kişilerin bu bağlamda kendilerini nerede konumlandıklarını, kendi yaşam tarzlarını nasıl dönüştürdükleri önemlidir (Turan, 2011:19-20).

Turan'a göre; mekân-müzik ilişkisi içinde düşünmeye çalıştığımız eğlence mekânlarının kamusal görünürlüklerinin artmasının, özellikle de 19. Yüzyılın başlangıcı ile 1950'ler arasındaki periyodla doğrudan bağlantısı vardır. Sanat düşüncesiyle üretilmeyen ya da seslendirilmeyen müziğin, endüstriyel üretim bandına girmeden önce eğlence amaçlı kullanılması ve bir serbest zaman etkinliği olarak gelenekselleşmesi, bu

icraların sürekliliğini sağlayan mekanlar aracılığı ile olmuştur (2011:25).

Malatya'nın Kültürel ve Sosyolojik Yapısı

Kültür, bireyin toplumla, doğayla ve yaşamla etkileşimi sonucunda ortaya koyduğu her şeydir. Bir başka deyişle bir arada yaşayan insanların oluşturdukları insan toplulukları ve bu topluluklarının doğal sonucu olarak ortaya çıkan toplumlar tarafından etkileşim sonucunda oluşturulup, şekillendirilip, yaşamla bütünleştirilip yaşam tarz ve biçimlerinin bütünü oluşturulan unsurların toplamına kültür diyebiliriz. Kültür hakkında çok fazla tanım karşımıza çıkmaktadır, bunlardan biri aşağıdaki gibidir.

Kültür ya da uygarlık, toplumun üyesi olarak insan türünün öğrendiği, edindiği, bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bütündür (Güvenç, 2002:54).

Kültürlerin oluşmasında etili olan unsurlardan biride coğrafi konumdur. Kültürel etkileşim çerçevesinde, bir bölgenin kültürel yapısı incelendiğinde, gelenek-görenek, sanat yapıtları vb. birçok alanda coğrafi konum olarak bir birine komşu ya da yakın olan yerlerin çok küçük farklılıklar dışında benzer özellikler göstermesi kaçınılmazdır. Dayanak noktası kültürel etkileşimdir.

Malatya ilinin coğrafi konumu; "Malatya ili, Doğu Anadolu Bölgesi'nde, Fırat Havzası'nın Yukarı Fırat bölümünde yer alır. Hatay-Maraş çöküntü oluşunun kuzey ucunda; Tohma, Fırat ve Kuruçay vadileri ile bunları çevreleyen dağlar ve platolar üzerine yayılan il topraklarının yüz ölçümü 12.412 km'dir. Sultan suyu ve Sürgü Çayı vadileriyle Akdeniz'e, Tohma Vadisi'yle İç Anadolu'ya, Fırat Vadisi'yle Doğu Anadolu'ya açılan il alanı, bu üç bölge arasında bir geçiş bölgesi oluşturur" (Baydoğan, Bozdan, Fırat, Yakar, 2004:23).

Malatya'nın Doğu, Güneydoğu, Güney ve Orta Anadolu bölgelerinin kesişme noktasında bulunmasından dolayı, sosyal ve kültürel yapısı çeşitlilik ve

zenginlik gösterir. Türkiye'nin 14. Büyük kenti, Doğu'nun ise en kalabalık iki ilinden biri olan Malatya'nın sosyal ve kültürel yapısının Türkiye'nin sosyal yapısının özelliklerine küçük bir örnek olarak benzer olduğu görülmektedir. Malatya merkez nüfusunu tarihsel süreç içerisinde inceleyecek olursak, çevre il ve ilçelerden almış olduğu göçlerle hareketlilik gösterdiği görülmektedir.

"1927- 2000 döneminde Türkiye'nin nüfusu yaklaşık beş kat artış göstermiş, aynı dönemde, Malatya ilinin nüfusu sadece 2.8 kat artmıştır. Bu dönemde (1927-2000 döneminde) Malatya ilinin nüfusu sürekli artış göstermiştir" (Baydoğan, Bozdağ, Fırat, Yakar, 2004:83).

Bazı göç nedenleri; Tarımın makineleşmesinden dolayı iş gücü problemleri, Karakaya Barajının yapımıyla köylerin su altında kalması sonucu bu köylerde yaşayanların şehre göç etmesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan illerde işsizlik problemlerinden ve ekonomik sıkıntılardan dolayı yaşanan göçler, mevsimlik işçi statüsüyle, elma, kaysı, şeker pancarı vb. sanayi bitkilerinin hasat zamanı kısa süreli olsa çalışmaya gelip geri dönemeyen işçilerle. Konya ilinden Malatya merkeze kaydırılan 2. Ordu merkezinde savunma hizmetlerinde çalışan memur ve askerlerdir. Bu bağlamda modernleşme ile başlayıp, sanayileşmenin ve endüstriyel sektörlerin gelişmesiyle yeniden oluşan toplum yapısı, etkileşimler sonucunda yerini sosyal ve kültürel iki unsurdan oluşan, karşılıklı olarak birbirini etkileyen, sosyo-kültürel yapıya bıraktığı görülmektedir.

Modern dönemlerde başlayan ve sanayileşme ile birlikte önem kazanan yeni toplum yapısı, yerini yavaş yavaş sosyal ve kültürel iki unsurdan oluşan ve birbirlerini karşılıklı olarak etkileyen, sosyo-kültürel yapıya bırakmıştır (Yıldırım, 2014:2).

Kültürün genel tanımlarından yola çıkarak, sosyal yapıyı inceleyecek olursak, oluşturulan malzemelerin tümü sosyo-kültür malzemesi olarak

değerlendirilebilir. Sanayileşme ve kentleşmeyle oluşan ve kavram olarak karşımıza çıkan "çağdaş kültür" belki de bu göçlerin malzemesidir.

Öyle ki günümüzde "çağdaş kültür" denince nüfusunun büyük bölümü (%80 dolaylarında) endüstrileşmiş ve kentleşmiş toplum ve uluslar akla gelmektedir. Bu anlayışın ayrılmaz ikizi olarak da, eğer bir toplum kentleşiyor ve endüstrileşiyor ise, onun çağdaşlaştığı da varsayılır (Güvenç, 2002:21).

Malatya'nın Yöresel Müziğinin Genel Görünümü

Müzik, insanların duygu ve düşüncelerini sesler aracılığıyla dışa vuran sanatsal bir etkinliktir. Yöresel müzik, daha çok belli bir bölgeyi yansıtan çalgılarla o yöreye ait sözlerin yine o yöreye ait çalgı aletleriyle bölgenin şivesiyle icra edilmesidir. Bir başka ifade ile tüm zamanlarda kendi dönemine ait niteliklerle, bulunduğu bölgeyi, kültürü ve yakın bölgeleriyle benzerliğini ortaya koyan, bireylerin ve toplumların etkileşimi sonucunda ortaya çıkan kültürel etkileşimin ortak ürünüdür.

Toplumları ve toplulukları ifade eden en önemli unsurların kültür ve müzik olduğu gereğinden yola çıkıldığında, milletlerin varlığını sürdürebilmeleri için en başta kültürlerine ve yerel müziklerine önem vermeleri onları yaşatmaları ve yaygınlaştırmaları gerektiği söylenebilir (Karkın, 2012:103).

Bölgesel ve kültürel olarak değerlendirilen müzik yapıtları, bulunduğu bölge ve kültürlerle dolaylı etkileşim sonucunda benzerlikler göstermektedir. Benzerliklerin oluşmasında coğrafi konum, sosyo-ekonomik yapı, gelenek, görenek, örf, adet ve benzer şekilde yaşanan olaylar sonucunda oluşan olguların etkili olduğu düşünülmektedir.

Anadolu'nun birçok ili gibi Malatya'da etnik kimlik açısından birçok farklı topluluğa ev sahipliği yapan bir ildir. Farklı etnik yapılar ev sahipliği yapan Malatya'nın yöresel müziğinin oluşumunda da farklılıklar görülmektedir. Yöresel müzik kültürüne yönelik bilgiler

Sociological Analysis of Live Music Cafés in Malatya

veren eserler incelendiğinde, bu eserlerin içinde olduğu toplumu yansıttığı görülür. Dolayısıyla toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısı müzik sanatıyla, söz ezgi ritim unsurlarıyla somutlaştırılıp müzik kültürü oluşturulur. Karaburun (2011); Malatya'da seslendirilen yöresel müzikleri şu şekilde ifade etmiştir.

Yörede genellikle Pir Sultan Abdal, Hayati, Kul Himmet, Sefil Sıtkı, Seyit Meftuni, Âşık Ali Sait Adıgüzel, Âşık Derviş Mehmet'in deyişleri çokça çalınıp söylenmektedir. Âşıklar her sosyal tabakadan çıkabilirler. Onların çoğunlukla para kazandıkları ayrıca bir meslekleri vardır. Bazen boş zamanlarında kendi kendilerine, bazen de başkaları için türkü söylerler. Bu türkülerin sözlerini aktarırken de çoğunlukla ya bir bağlama, ya da bir divan sazı kullanırlar. Düşünlerde, aile toplantılarında, âşıklar arasında yapılan yarışmalarda, hatta dini törenlerde, ünlü profesyonel âşıkların çalıp söylediği konserlerde, radyo ve televizyonda bir ücret karşılığında icralarını yaparlar.

Malatya ve yöresi, Türk halk müziği coğrafyasının Doğu kısmında bulunmaktadır. Elazığ, Diyarbakır, Adıyaman, Maraş, Sivas, Erzincan illerle sınırlı oluşu ve çevre illerden etkilenmiş olması, müziksel ve kültürel açıdan farklı yöresel özellikler taşımasına neden olmuştur (Karkın, 2012:103).

2. YÖNTEM

Bu araştırma; nitel bir çalışma olup, kültür analizi modelinde oluşturulmuştur. Kültür analizine yönelik çalışmalarda amaç, belirli bir grubun kültürünü tanımlama ve yorumlamadır. Bu tanımlama genellikle incelenecek olan kültüre özgü kavramlar, süreçler ve algılar çerçevesinde yapılır. Bu nedenle araştırmaya dâhil edilen katılımcıların kullandıkları yazılı ve sözlü dil, davranış kalıpları ve paylaştıkları deneyimler, bir araştırmacının odaklanabileceği alanlar olarak ortaya çıkar (Yıldırım, 2011). Etnografik araştırmalarda esas olan, grup üyeleriyle doğrudan ilişki kurulmasıdır. Bu açıdan etnografik araştırmalar nitel saha araştırmalarıdır

Bu araştırma; Malatya'da canlı müzik yapan kafelerin fiziksel koşullarını, konumlarını ve sosyo-kültürel yapılarını ortaya çıkararak, işletme sahibi-müşteri-müzisyen üçgeninde ilgili kişilere fikir vermesi bakımından önem taşımaktadır. Buradan hareketle çalışmanın problem cümlesi; "Malatya'da canlı müzik yapan kafelerin sosyo-kültürel yapıları nasıl işlemektedir?" biçiminde oluşturulmuştur. Aşağıda çalışmanın alt problemleri sunulmuştur.

- Malatya'da canlı müzik yapan kafelerin şehir içerisindeki konumları ne şekildedir?
- Malatya'da canlı müzik yapan kafelerin fiziksel koşulları ne şekildedir?
- Malatya'da canlı müzik yapan kafelerin müşteri profili ne şekildedir?
- Malatya'da canlı müzik yapan kafelerdeki müzisyenlerin müzik öğrenim durumları hangi düzeydedir?
- Malatya'da canlı müzik yapan kafelerdeki müzik repertuarı hangi yöndedir?
- Malatya'da canlı müzik yapan kafelerde müzisyenlerin aldıkları ücret ne şekildedir?

(Baş ve Akturan, 2013). Bu desen bağlamında; Malatya'da faaliyet gösteren canlı müzik yapan kafelerin konumları, fiziksel şartları, müziksel aktiviteleri açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini, Malatya'da canlı müzik yaparak faaliyet gösteren 12 adet kafe oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşıldığı için ayrıca örneklem alınma yoluna gidilmemiştir

Araştırmada; Canlı müzik yapan kafelere ulaşılmış, bu kafelerin fiziksel şartları ve konumları gözlemlenmiş, işletme sahibi ve müzisyenlerle görüşülerek araştırmanın dayanacağı gerçekler saptanmıştır.

3. BULGULAR

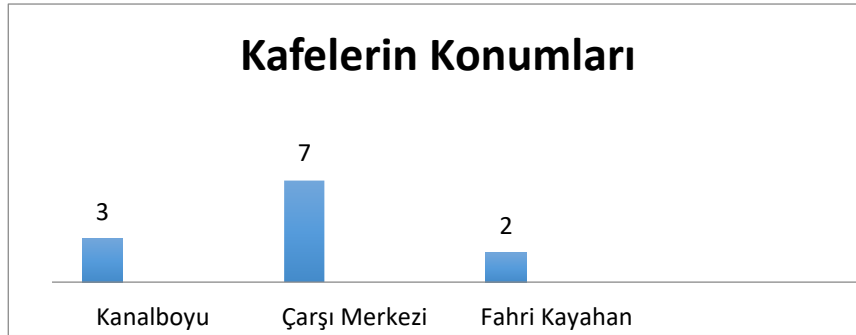
Malatya'da Canlı Müzik Yapan Kafelerin Şehir İçerisindeki Konumlar

Malatya merkezde canlı müzik yapan kafeler konum itibariyle, genellikle çarşı merkezi, Kanal boyu ve Fahri Kayahan caddesi civarında bulunmaktadır. Kanal boyunda 3 adet kafe canlı müzik yapmaktadır. Bunlar; Vefa Bozacısı, Feel Luxury ve Quartet'tir. Çarşı merkezinde 7 adet kafe canlı müzik yapmakta olup bu Kafeler; Sorti, Matrak, Elif, Curcuna, Leon, Arena ve Su Kent isimli kafelerdir. Fahri Kayahan Bulvarında ise 2 adet kafe canlı müzik yapmakta olup bunlar; Jimmy Joker ve David People isimli kafelerdir. Müşteri kitlesini genellikle öğrenciler ve şehrin

genç nüfusunun oluşturduğu canlı müzik yapan kafelerin çarşı merkezinde sayıca fazla olması ulaşımın kolay olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Çarşı merkezinde, kapalı çarşı civarında bulunan canlı müzik yapan kafeler genel itibariyle gözlemlendiğinde, hafta sonu gündüz de dâhil olmak üzere haftanın her günü canlı müzik yaptıkları görülmektedir.

Kafelerin bir arada bulunduğu diğer bir bölge ise kanal boyu civarındadır. Kanal boyu civarında ortalama yirmiye yakın kafe bulunmakta olup bu kafelerden sadece üçünde canlı müzik yapılmakta olduğu görülmektedir. Birçok kafenin bulunduğu Fahri Kayahan bulvarında ise, 2 adet kafe canlı müzik yapmaktadır.

Grafik 1. Malatya'da Canlı Müzik Yapılan Kafelerin Konumları

Malatya'da Canlı Müzik Yapan Kafelerin Fiziksel Koşulları

Malatya'da canlı müzik yapan kafeler genellikle 200-250 metrekareden oluşmaktadır. Canlı müzik için gerekli olan ses sistemi çoğunlukla kiralık olarak tercih edilmekte, ses kalitesi çok iyi olmayan cihazlar kullanılmaktadır. Orkestranın yerleşeceği bir sahne çoğu kafelerde mevcuttur. Kafelerin duvarları ses yalıtımına uygun olarak döşenmediği için, ortaya çıkan ses büyük ölçüde dağılmakta, bu da müzik kalitesini iyice düşürmektedir. Mekânlar genel olarak incelendiğinde dekor açısından müşteri beğenisi dikkate alınarak düzenlendiği görülmektedir. Bu unsurlar, oturma düzeni, ışık sistemleri, ses sistemleri,

canlı müzik saatleri dışında cd çalar bilgisayar ya da televizyonlarda müzik yayını yapan işitsel ve görsel müzikler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Malatya'da Canlı Müzik Yapan Kafelerin Müşteri Profili

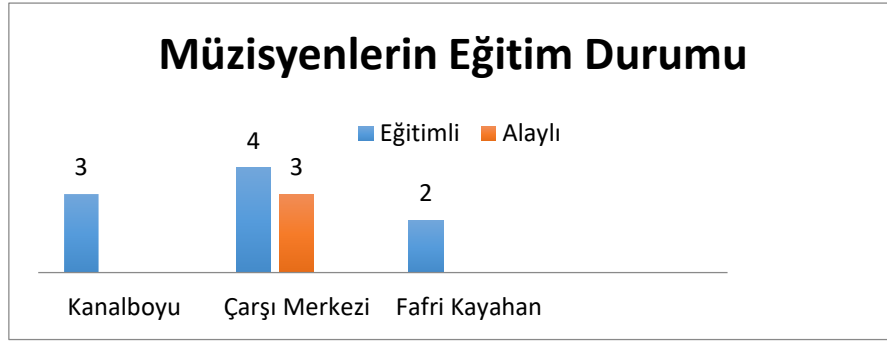
Malatya'da ki canlı müzik yapan kafelerin büyük bir çoğunluğunun müşteri kitlesini, Üniversite Öğrencileri, Lise öğrencileri ve herhangi bir eğitim almayan diğer genç kitlesi oluşturmaktadır. Orta yaş grubu genelde bu kafelerden ziyade canlı müziğin olmadığı diğer mekânları tercih etmektedir. Genellikle bu mekânlara gelen müşteri kitlesi, kız veya erkek arkadaşlarıyla gelmektedir.

Sociological Analysis of Live Music Cafés in Malatya

Malatya'da ki Kafelerde Canlı Müzik Yapan Müzisyenler

Müzik gruplarındaki icracıların büyük bölümünü İnönü Üniversitesi bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Müzik Bölümü, Devlet Konservatuarı ve Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Müzik Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Sosyal yaşamlarında genellikle bir arada olan söz konusu müzik icracıları, gerek çalgı, gerek repertuar anlamında birbirleriyle iletişim halinde oldukları görülmektedir.

Orkestraların solistleri genellikle erkek olup, bayan solist sayısı yok denecek kadar azdır. Kanal boyu caddesinde bulunan canlı müzik yapan kafelerdeki müzisyenler Üniversitenin müzik bölümlerinde okumaktadır. Çarşı merkezinde yer alan Sorti, Matrak, Elif ve Curcuna kafelerinde ki müzisyenler Müzik Bölümünde okumakta, diğer 3 kafenin müzisyenlerini ise eğitim almamış müzisyenler oluşturmaktadır. Fahri Kayahan' da bulunan kafelerde müzik bölümü öğrencileri canlı müziklerini icra etmektedirler.

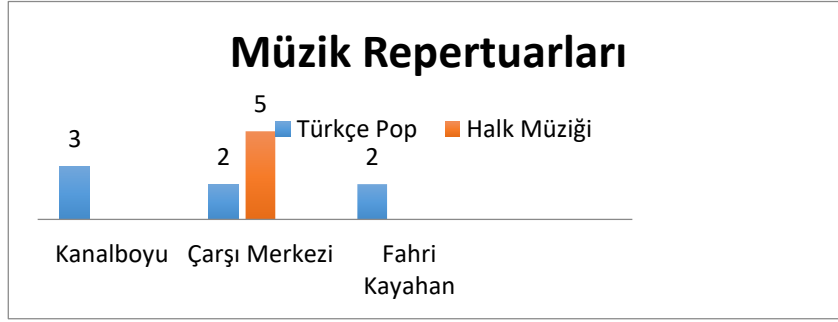

Grafik 2. Müzisyenlerin Eğitim Durumları

Kafelerin Müzik Repertuarı

Bu mekânlarda genellikle Halk müziği, Özgün müzik ve Türkçe Pop müzikler yapıldığı, repertuarların oluşumunda müşteri beğenileri göz önünde bulundurulup, vokalistlerle özdeşleşmiş şarkıların belirlendiği görülmektedir. İcra edilen eserlerin belirlenmesinde iki unsur görülmektedir. Bunlardan birincisi, müşterilerin yazarak sahneye gönderdiği isteklerdir. Eser eğer repertuarda varsa anında ya da birkaç eserden sonra sırasına göre icra edilir. İkincisi ise, istek dışında çalınan eserlerdir bu eserleri ise müzisyenlerin müzik beğenisi doğrultusunda önceden düzenleme ve provalarla belirledikleri eserler oluşturmaktadır. Bu eserler genellikle

güncel yakın döneme ait, toplum tarafından çok fazla beğenilen genel geçerliliği olan eserler seçilmektedir. İcra edilen repertuarlar genel olarak incelendiğinde; repertuar oluşumunu, müşterilerin beğenisi ve müzisyenlerin beğenisi oluşturmakta olup ağırlıklı olarak müşteri beğenisine yönelik istenmedik bir repertuar hatta bazı müzisyenler açısından istenmedik bir tarz icra etmelerine kadar etki etmektedir. Yukarıda belirtilen müzik türlerine uygun çalgılar kullanılan kafelerde bu çalgıları, bağlama, klavye, gitar, nefesli sazlardan kaval, bateri ve basgitar oluşturmaktadır.

Grafik 2. Müzik Repertuarları

Canlı Müzik Yapan Kafelerde Müzisyenlerin Aldıkları Ücret

Canlı müzik yapan kafelerde çalışan müzisyenler üniversite öğrencileri olup canlı müzik karşılığı aldıkları ücretin nicelik olarak düşük olduğu görülmektedir. Genellikle bu işe gönül

8. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Dünyanın neresinde olursa olsun bir şehrin yapısı müzikal bağlamda incelendiğinde, hemen her yerde sosyo-ekonomik yapısının coğrafik konumunun sonucu olarak ortaya çıkan kültürel yapısından farklı olacağı ihtimal düşünülmemektedir. Malatya merkezde yer alan canlı müzik yapan kafeler incelendiğinde karşımıza çıkan görüntü genel itibarıyla işletmecilerin ticari kaygıları çerçevesinde yaşamını sürdürmekte olduğu görülmekte ve müşteri kitlesi ise bu yaşamı besleyen unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Müşteri kitlesini genellikle genç nüfus ve büyük çoğunluğunu üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Görülen odur ki müşteri memnuniyetinin ön planda tutulduğu işletme stratejisinin, bu mekânlarda yapılan müzik tarzlarının, dekorunun ve müşteri tüketimine sunulan menünün bile oluşmasını belirlemektedir. Canlı müzik mekânlarında yapılan müzikler incelendiğinde mekânların büyük çoğunluğunda gerek şehrin konumu, kültürel yapısı ve gerekse Malatya iline yakın şehirlerden gelen üniversite öğrencilerinin de yakın kültürden olmasından kaynaklı halk müziği ve Türkçe Pop Müziği tarzı ağırlıklı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu mekânlarda çalışan müzisyenlerin büyük çoğunluğunu üniversite öğrencileri

vermiş müzisyenler, beğeni elde edebilmek, icrasında daha ileri bir seviyeye gelebilmek için düşük ücretle çalışmayı kabullenmektedir. Müzisyenlerin bu tutumu kafe sahiplerinin işine gelmekte, bu şekilde canlı müzik piyasasındaki ücretler sabit kalmakta veya daha aşağı seviyelere düşmektedir.

oluşturmaktadır. Müzisyen kitlesinin alınan ücretten nicelik olarak çok tatmin olmaması, işletmelerde yüksek rakamlı yiyecek, içecek satılmamasından kafe niteliği taşıyan işletmeler olduğundan kaynaklandığı ayrıca şehirde çok az mekân olmasına karşın çok fazla müzisyen bulunmasından kaynaklanmaktadır.

Sonuç olarak, kültürü oluşturan unsurların toplamı sonucunda oluşan müzikal malzemelerin ticari işletme olarak karşımıza çıkan canlı müzik yapan kafeler de müzik beğenisi olarak karşımıza çıkmakta olup farklı fakat coğrafi olarak yakın şehirlerden gelen ve müşteri kitlesinin büyük çoğunluğunu oluşturan üniversite öğrencilerinin kültürel etkileşiminin ve benzerliklerin ortak olduğu kanısını somut olarak ortaya koymaktadır.

İşletme, müzisyen, müşteri kitlesi üçgeninde incelenen mekânlar da sanatsal ürün olan müzik yapıtlarının bir şekilde tüketim malzemesi olarak kullanıldığı ve bu üçgende yer alan bütün unsurları gerek maddi gerekse manevi olarak beslediği görülmektedir. Genel itibarıyla bir anlamda üretim tüketim zincirinin halkaları olarak bir birlerini tamamladıkları ve bu sürecin

Sociological Analysis of Live Music Cafés in Malatya

aralıksız olarak devam edeceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Aydınlı, S. (2009). Mekândan Mekânsala: Mekanın Zamansallığı/Zamanın Mekânsallığı. *Felsefe Ekibi Dergisi*, s.81
- Baş, T ve Akturan, U. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık s.42
- Baydoğan, A. E. Bozdağ N. Fırat F. Yakar Ö.Y. (2004) *Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Yönleriyle Malatya*. Malatya: Evin Ofset Matbaacılık, s.23.
- Karaburun, D. (2011). *Malatya Yöresel Müziğinin İlçelere Göre Dağılımı ve İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, s.31.
- Erdoğan, G. (2013). *Bireysel Çalgısıyla Canlı Müzik Yapan ve Yapmayan Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgılarındaki Başarı Durumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi s.9, Sivas
- Günay, E. (2006). *Müzik Sosyolojisi*. Bağlam Yayınları, s.99 Ankara.
- Günlü, A. (2013). *Mekân-Müzik İlişkisi Bağlamında İzmir'de Sokak Müziği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Bilimleri Anabilim dalı Yüksek Lisans Tezi s.22, İzmir.
- Güren, M. (2013). *Müzik Performans Mekânlarının Mimari Kurgusunun Müzikal Performans ile İlişkisine Bir Bakış*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, s.33, İstanbul.
- Güvenç, B. (2002). *Kültürün Abc'si*. Yapı Kredi Yayınları 21 s., İstanbul
- Karkın, M ve Karaburun D. (2012). Malatya Yöresi Müziklerinin Kültürel Kimliği. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi* s.103, Erzurum
- Metin, B. (2006). *Mekân-Müzik İlişkisi ve İzmir'de ki Türkü Barlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, s.2, İzmir.
- Turan, D. (2011). *Mekân-Müzik İlişkisi içinde Taverna*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, s7., İzmir.
- Yıldırım, A. (2014). Sosyo-Kültürel Yapı ve Suç Olgusu Arasındaki İlişki: Malatya İli Örneği, *KMÜ, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, s.2.
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, s.70.